

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
MADANIYAT VAZIRLIGI
O'ZBEKISTON DAVLAT KONSERVATORIYASI HUZURIDAGI
BOTIR ZOKIROV NOMIDAGI MILLIY ESTRADA SAN'ATI INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”

**O'zDK huzuridagi Botir Zokirov
nomidagi Milliy estrada san'ati
instituti rektori**

A.Mansurov

2024 yil “30” avgust

Ro'yxatga olindi: № BD 60211000-1.20

KOMPYUTER MUSIQASI TEXNOLOGIYALARINI
O'QITISH USLUBIYOTI
FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 200 000 - San'at va gumanitar fanlar

Ta'lim sohasi: 210 000 - San'at

Ta'lim yo'nalishi: 60210100- Texnogen san'at (musiqiy ovoz rejissyorligi)

Toshkent 2024

Fan/modul kodi KMTU1104		O'quv yili 2024-2025	Semestr 8	ECTS-Kreditlar 4	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Kompyuter musiqasi texnologiyalarini o'qitish uslubiyoti	60		60	120
2.	I. Fanning mazmuni «Kompyuter musiqasi texnologiyalarini o'qitish uslubiyoti» fanining asosiy maqsadi – musiqiy ovoz rejissyori bo'lish istagidagi talabalarga kelajakda kasb hunar kollejlari, akademik liseylarda zamonaviy kompyuter musiqasi texnologiyalari bo'yicha dars berish uslubiyoti bilan yaqindan tanishtirishdir. Fanni o'zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar – talabalarni turli yo'nalishlardagi kompyuter musiqasi texnologiyalari xususida bilimlarga ega bo'lganliklarini namoyish etishlaridan iboratdir. Talabaning shu fan bo'yicha ma'ruzaviy, amaliy va seminar mashg'ulotlarni talab darajasida o'tkaza olish ko'nikmalariga ega bo'lishi talab etiladi. «Kompyuter musiqasi texnologiyalarini o'qitish uslubiyoti» fani bo'yicha o'qitish jarayonini quyidagi yo'nalishlarda amalga oshiriladi: - musiqiy misollarni raqamli (digital) texnologiyalar vositasida yozib va tinglab, cholg'ularning tembri, tuzilishi, sozlanishi, diapazoni, badiiy va texnik imkoniyatlari, rang-barang ijro uslublari kabi xususiyatlariga ahamiyat berish xususida mashg'ulotlar o'tkazish; - turli ovoz yozish studiyalari, butun dunyoga keng tarqalgan boshqa kompyuter texnologiyalari haqida ham kerakli bilimlarni bera olish; - kompyuter musiqasi texnologiyalari tarixi, tuzilishi, turlari va imkoniyatlari haqidagi nazariy bilimlar, kompyuter texnologiyalari dasturlarining guruhlarga bo'linishi va alohida xususiyatlarini o'rgata olish; - kompyuter texnologiyalari musiqiy dasturlarini tanlashga badiiy yondashish va shu yo'nalishda ijodiy-amaliy ovoz yozuvi ishlarini bajarishga o'rgatish.				

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

1.mavzu Kompyuter musiqasi texnologiyalarini o'qitishning pedagogik asoslari.

2.mavzu Kompyuter musiqasi texnologiyalarining o'ziga xos xususiyatlarini inobatga olgan holda darslarni tashkil etish, fanning maqsad va vazifalarini tushuntirish uslublari haqida.

3.mavzu Kompyuter va musiqiy ta'lim.

4.mavzu Kompyuter musiqasi texnologiyalari

5.mavzu Raqamli tovush effektlari va ulardan foydalanish mavzulari bo'yicha ma'ruzaviy va amaliy mashg'ulotlarni o'tkazish uslublari.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Cubase, Nuendo kasbiy dasturlari va ularning imkoniyatlari.
2. MIDI-axborotni tahrirlash, tekislash
3. Rro Tools tizimi va uning foydali funksiyalari, Virtual Waves dasturi va undan foydalanish, sekvensor-programmalar, tovush yozish va qayta ishlash dasturlari mavzulari amaliy mashg'ulotlarni o'tkazish uslublari
4. Tovush kartasining tuzilishi, RAA/ARA, sintezator/sempler, effektlar bloki mavzularini yoritish usullari.
5. MIDI-klaviaturalar, MIDI-axborotlarni uzatishning turli xil imkoniyatlari, raqamli interfeys turlari, ovozni yozish va tenglashtirish uchun kerak bo'lgan vositalar, mikrofonlar, tashqi tovush modullari mavzularini yoritish usullari
6. «Kompyuter musiqasi texnologiyalarini o'qitish uslubiyoti» fani bo'yicha darslarni olib borishda yangi innovation pedagogik texnologiyalar asosida turli darslarni o'tkazish usullari

IV. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar bo'yicha quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Kompyuter musiqasi texnologiyalarini musiqiy ta'limda qo'llanilishi.
2. «Kompyuter musiqasi texnologiyalarini o'qitish uslubiyoti» fani bo'yicha seminar mashg'ulotlarini o'tkazish uslublari.
3. Ochiq darslar va ularni o'tkazish uslublari..
4. Darslarni o'tkazishda turli adabiyotlardan oqilona foydalanish.
5. Adabiyotlarni to'g'ri tanlash va tahlil qilish usullari

Oraliq nazorat

Mazkur fan bo'yicha oraliq nazoratlar har bir semestrning 8 naftasigacha o'tilgan mavzular asosida tuzilgan savollar asosida og'zaki savol –javov tarzida o'tkazilib baholanadi.

Yakuniy nazorat

Mazkur fan bo'yicha yakuniy nazoratlar har bir semestrda o'tilgan mavzular asosida tuzilgan savollar asosida og'zaki savol –javov tarzida o'tkazilib baholanadi

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular.

1. Adapterlar, tovush olgichlar (zvukosnimatellar) dan musiqiy cholg'u asboblari ulangan holda foydalanish mavzusini yoritish uslubi
2. RAA va ARA tushunchasi. Analog signalni raqamli signalga aylantirish jarayoni mavzusini yoritish uslubi.
3. Musiqiy effektlar, ularning turlari va guruhlar mavzusini yoritish uslubi
4. Ovoz effektlari, ularning turlari mavzusini yoritish uslubi
5. Tovush qayta ishlov moslamalari mavzusini yoritish uslubi
6. VST – Virtual studiya texnologiya mavzusini yoritish uslubi
7. VST lardan musiqiy dasturlar yordamida foydalanish uslublari
8. Musiqiy dasturlar turlari. Ularning bir-biridan o'zaro farqi.
9. Raqamli tovush sintezi mavzusini tushuntirish uslubi
10. Sekvensorli dasturlarni mustaqil o'rganish (pedagogning tanloviga ko'ra)
11. Kompyuter aranjirovkeasi asoslarini o'zlashtirishning boshlang'ich shakllari: tayyor MIDI-songni muharrirlash dasturlarini yoritish.
12. Avtoaranjirovka dasturlari bilan tanishuv mavzusini yoritish uslublari

Mustaqil ta'limni tashkil etishning mazmuni axborot-ta'lim resurslaridan, ta'lim muassasida mavjud kutubxona, fonoteka va videoteka jamg'armasidan unumli foydalanishdan, bajarilgan ishlarning tahlilini bayon etishdan iboratdir. Mazkur fanning xususiyatlaridan kelib chiqib, kasbiy mahoratni rivojlantirish va takomillashtirishga qaratilgan vazifalarni maqsadli amalga oshirish ham nazarda tutiladi.

VI. Ta'lim natijalari /Kasbiy kompetensiyalari

Talaba bilishi kerak:

3. • kompyuter musiqasi texnologiyalari tarixi, kompyuter musiqasi

	<p>texnologiyalarini o'qitish uslublari, raqamlashtirish va tovushning sintezi,</p> <ul style="list-style-type: none"> • turli kompyuter musiqasi dasturlari, audio-video kompyuter dasturlarini o'qitishni <i>bilishi kerak</i>; • turli elektron cholg'ular va ulanish qonuniyatlarini, kompyuter musiqasiga oid darslik, o'quv qo'llanmalarni tahlil etishni, zamonaviy VST-cholg'ularini o'qitish vositalari va ularning qo'llanishini <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>; • turli musiqiy kompyuter dasturlari bilan ishlashga o'rgatish, ko'p kanalli tenglash dasturlari bo'yicha ta'lim berish, effektlar prosessorlari, turli sevensorlar bilan ishlashga o'rgatish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak</i>.
4.	<p>VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • ijodiy taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	<p>VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test, amaliy ishini topshirish.</p>
6.	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sh.Gafurova. "Elektron va kompyuter musiqasi" Darslik T.2019 2. Sh.Gafurova. Kompyuter musiqasi texnologiyasi (Cubase dasturi) T.2019 3. Р.Петелин, Ю.Петелин. Cubase SX 2 Секреты мастерства СПб., «BVX- Piterburg» Санк-Петербург, Учебник. 2004. 4. John Hechtman, Ken Benshish. Audio wiring guide. British Library, 2008. <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. T.: "O'zbekiston", NMIU, 2017.-488 b. 2. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, Demokratik O'zbekiston davlatini

- birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatasining qo'shma majlisidagi nutq. T.: "O'zbekiston", NMIU, 2017.-32 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza. 2016- yil 7-dekabr. T.: "O'zbekiston", NMIU, 2017.-32 b.
 4. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi. (elektron versiyasi)
 5. Ш.Гафурова Компьютерные музыкальные технологии О'quv qo'llanma T., 2007
 6. Гуцин В.Н., Насыров М.З., Оборудование студий и ситемы звукозаписи. Часть I. Т., 2004.
 7. Тим Кинтцель Руководство программиста по работе со звуком.СПб, ДМК, 2000.
 8. Е.Медведев, В.Трусова Реальность вертуального звука.Вертуальная аудиостудия нового поколения SAW STUDIO. Звуковая лаборатория NUENDO. Маршрутизация объектов микширование SAMPLITUDE и PRODUSER. СПб., «BXV-Peterburg» Санк-Петербург, 2002.
 9. А.Борисов. Инциклопедия обработки звука на профессиональном компьютере М., 2004.

Axborot manbalari

1. <http://www.zivonet.uz>
2. <http://www.edu.uz>
3. <http://konservatoriya.uz>
4. <http://www.lex.uz>
5. www.gov.uz
6. www.uza.uz
7. www.zvukorejisser.ru
8. <http://bookzz.org>
9. <http://booksee.org>
10. <http://millionsbooks.org>
11. <http://designingsound.org>
12. <http://www.udemy.com>
13. <http://www.universarium.org>

7.	O'zDK huzuridagi B.Zokirov nomidagi Milliy estrada san'ati instituti Kengashida muhokama etilgan va tasdiqlangan. 2024 yil "30 " <u>avgust</u> dagi 1 -sonli bayonnoma
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: B.Yuldashev -O'zDK yuzuridagi B.Zokirov nomidagi MESI katta o'qituvchisi
9.	Taqrizchilar: Sh.Gafurova - O'zDK professori, texnika fanlari nomzodi I.Boltabaev - O'MTRK "O'zbekiston" teleradiokanali bosh ovoz rejissyori